

به نام خداوند بخشنده ی مهربان

درس پرواز قطره ها

«پرواز قطره»

آموختنی‌ها

- ۱ حس کند به دیگران
- ۲ گسترش واژگان با «نا» و معنی آن
- ۳ حالت‌های مختلف انجام کار

جعبه‌ی کلمات

کلمات هم‌معنی

- وسط: میان
ناگهان: بی‌خبر، یک‌دفعه
کوچولو: کوچک
این‌قدر: این‌اندازه
فایده: سود
سلطان: پادشاه
نجات: رهایی
دوباره: بار دیگر

کلمات مخالف

- گرما = سرما
سرد = گرم
شدید = آرام
تشنه = سیراب

- فریاد: جیغ و داد
مثل: مانند
نیاز: احتیاج
اطراف: دور و بر
طلایی: زرین به رنگ طلا
پراکنده: پخش
حالا: اکنون
سیراب: پر از آب

یک روز درنا و برنا به پارک نزدیک خانه‌شان رفته بودند که دیدند یک پسر بچه شیر آب مخصوص خوردن را باز گذاشته و آب بی‌هوده هدر می‌رفت. آن‌ها خیلی ناراحت شدند و تصمیم گرفتند که داستان تشکیل قطره‌های آب را برای آن پسرک توضیح دهند. داستان از این قرار بود که:

خورشید از بالای دریای آبی به قطره‌ها نگاه می‌کرد. بعد گرما و نور خود را روی قطره‌های آب پاشید آن‌ها کم‌کم گرم شدند بعد هم آرام آرام بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ درآمدند. باد ابرها را به این طرف و آن طرف برد. چون آن‌جا خیلی سرد بود، باران شدند و بر روی دریا، صحراء، کوه، جنگل باریدند و بعضی‌ها هم همراه رودها به دریا رفتند.

در پایان تصمیم گرفتند در مصرف آب صرفه‌جویی کرده و اسراف نکنند زیرا هم‌سای گیاهان، جانوران و انسان‌ها برای زنده ماندن به آب نیاز دارند.

بخوان و بدان

گسترش واژگان با «نا» و معنی آن

اگر به ابتدای بعضی واژه‌ها، «نا» اضافه کنیم یک کلمه‌ی جدید به دست می‌آید که معنی نداشتن یا نبودن را به آن کلمه می‌دهد.

- ★ **نا + درست** ← نادرست، یعنی چیزی که درست نیست.
- ★ **نا + مرتب** ← نامرتب، یعنی چیزی یا کسی که مرتب نیست.
- ★ **کسی که نمی‌بیند، نابینا است.**
- ★ **کسی که نمی‌شنود، ناشنوا است.**

حالت‌های مختلف انجام کار

در بعضی از جمله‌ها برای اینکه بخوایم حالتی را با تأکید بیان کنیم بعضی از کلمات را تکرار می‌کنیم. مثال:

چقدر تندتند غذا می‌خوری؟

تو چرا یواش‌یواش راه می‌روی؟

حالت غذا خوردن، تندتند است و حالت راه رفتن، یواش‌یواش است.

حالا چند حالت دیگر را می‌نویسیم:

آرام آرام

قطره قطره

نفس نفس

او آرام آرام قدم می‌زند

باران قطره قطره بارید

مریم نفس نفس می‌زند

الف: عزیزم متن درس را بخوان و با توجه به نشانه‌ها در قطره بران کلمات درای این نشانه‌ها را پیدا کن و بنویس.

نشانه (ا)	نشانه (ط)	نشانه (ح)	نشانه (ق)	نشانه (ج)
تندی	وسط	ناراحتی	قطره	موجی
گل	قطره	صحرا	قشنگی	جنگل
بخار	طرف	حالا	قدر	

ب: با توجه به متن درس جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کن

خورشید آسمان بود و از بالا به آبی نگاه می کرد آب دریا زد و قطره‌های آب به پراکنده شدند خورشید قطره‌ی آبی را دید که خیلی است از او پرسید چرا این ناراحتی؟ قطره گفت دلم می خواهد مثل چند روز پیش به شکل دربیایم. یک روز با دوستانمان بازی می کردیم ناگهان باد وزید باد ما را به این و آن برد.

تمرین

۱ جمله‌ها و کلمه‌های مربوط را به هم وصل کن. (یک گزینه اضافی است.)

مددکار	کسی که راضی نیست.
ناراضی	کسی که سلیقه ندارد.
ناقص	کسی که به دیگران کمک می کند.
ناتمام	کاری که تمام نشده باشد.
بی سلیقه	

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: خورشید قطره‌ی آبی را دید که خیلی خوشحال بود. نادرست

ب: قطرها همه روی صحرا باریدند. نادرست

پ: قطره‌های آب به این طرف و آن طرف می‌رفتند. درست

ت: ابر کوچولو صورت خورشید را بوسید. درست

۳ با کلمه‌های زیر، جمله‌ها را کامل کن.

قطره قطره، آرام آرام، دسته دسته، تند تند، آهسته آهسته

الف: کبوترها دسته دسته به طرف زینب می‌آمدند.

ب: نباید تند تند .. غذا بخوریم.

پ: کوه نورد آهسته آهسته از کوه بالا رفت.

ت: آب دریاها آرام آرام .. بخار می‌شود.

ث: قطره قطره جمع گردد و انگهی دریا شود.

۴ با استفاده از کلمه‌های داده شده مخالف هر واژه را بنویس. (دو گزینه اضافی است.)

گرسته، آرام آرام، نزدیک، تشنه، دیر، بالا

..... دور \approx نزدیک

..... تند تند \approx آرام آرام

..... تشنه

..... پایین \approx بالا

۵ خورشید چه فایده‌هایی دارد؟ به عهده‌ی دانش آموز

۶ با توجه به کلمات موجود در جدول، سوالات مناسب طرح کن و بنویس.

۱	م	و	ج	
۲	س	ی	ر	ا
۳	ا	س	م	ا
۴	ج	ن	ع	ل

۱) به وسیله ی باد در دریا به وجود می آید

۲) کسی که تشنه نیست

۳) زمین نیست

۴) جایی که پر از درخت است

پروژه فطره → درس شانزدهم

۱۲۵

۷ تو اگر قطره بودی، دوست داشتنی به چه جاهایی میری؟

به عهده ی دانش آموز

از زبان قطره، یک پیام درباره ی «درست مصرف کردن آب، بنویس».

به عهده ی دانش آموز

۸ یک ضرب‌المثل بنویس که در آن کلمه ی «آب» وجود داشته باشد.

به عهده ی دانش آموز

ضرب‌المثل

درباره ی معنی آن تحقیق کن و در جای خالی بنویس.

به عهده ی دانش آموز

با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی صحیح را انتخاب کن.

الف: کدام گزینه با بقیه فرق دارد؟

- (۱) ناراحت (۲) نادرست (۳) نام (۴) ناتوان

ب: در حکایت «شیر و موش»، شیر چرا پشیمان شد؟

(۱) چون سلطان جنگل بود.

(۲) چون موش را دست کم گرفته بود.

(۳) چون شکارچی‌ها را دست کم گرفته بود.

(۴) چون به دام شکارچی‌ها افتاده بود.

پ: به اول کدام کلمه، می‌توان «نا» اضافه کرد؟

(۱) بلند

(۲) دوست

(۳) بود

(۴) خیر

ت: در متن زیر، چند کلمه‌ی نادرست نوشته شده است؟

«خرشید و ط آسمان نشسته بود. ناگهان آب دریا موجی زد و قطره‌های آب به اتراف پراکنده شدند.»

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

ث: لیر کوچولو وقتی به خورشید نزدیک شد، چه کرد؟

(۱) سلام کرد

(۲) لبخند زد

(۳) صورت او را بوسید

(۴) شادی کرد

دو کیوتر سال‌های سال در کنار هم زندگی می‌کردند. تابستان و بهار دانه جمع می‌کردند و آن‌ها را در سرما و زمستان می‌خوردند. آن‌ها یک سال، تمام بهار را دانه جمع کردند و خیلی کم از آن‌ها خوردند تا در زمستان گرسنه نتانند. هوا در آن بهار بسیار سرد شده بود و باران می‌بارید. کیوتر نر به کیوتر ماده گفت: «تو مراقب دانه‌ها باش. از آن‌ها نخور تا من بروم و برگردم.» او رفت و مدتی بعد، وقتی تابستان شده بود با دانه بازگشت. آفتاب و گرمای تابستان باعث شده بود که دانه‌ها خشک شوند و مقدار آن‌ها کمتر شود. کیوتر فکر کرد که زنش آن‌ها را خورده است. آن‌ها با هم دعوا کردند کیوتر ماده از لانه‌شان به روی زمین افتاد و بالش شکست و دیگر نتوانست به بالای درخت برود و همان‌جا از درد و غصه مرد. پاییز از راه رسید. قطره‌های باران به دانه‌ها خورد و دوباره آن‌ها زیاد نشان داده شدند و کیوتر نر از اشتباه خود با خیر شد.

کلیله و دینور باب پادشاه و برهمنان

الف: کیوترها در کدام فصل‌ها، دانه جمع می‌کردند؟ چرا؟

تابستان و بهار

فصل 4

ب: در داستان، نام چند فصل آورده شده است؟

فصل 4

پ: آیا می‌دانید در سال، چند فصل وجود دارد؟

ت: چرا کیوتر ماده به جز درد، از غصه و ناراحتی مرد؟

زیرا بالش شکسته بود و نمیتوانست به بالای درخت برود

ث: به نظر تو، ممکن است این داستان در واقعیت اتفاق بیفتد؟

به عهده ی دانش آموز

ج: تأثیر آفتاب بر دانه‌ها چگونه بود؟

دانه‌ها خشک شد و تعدادشان کمتر شد

شهریار

سید محمد حسین بهجت تبریزی معروف به شهریار از شاعران مشهور و اهل ادب است که اشعار زیبایی را به زبان فارسی و آذری سروده است. او در ۱۱ دی ۱۲۸۵ در خانواده اهل ادب در یکی از روستاهای شهر تبریز به دنیا آمد. او در ۲۷ شهریور ۱۳۶۷ درگذشت و در مقبره الشعرا که در شهر تبریز قرار دارد دفن شده است. از اشعار مهم او به زبان فارسی «علی ای همای رحمت» و به زبان ترکی «حیدر بابایه سلام» است.

خودارزیابی

نیاز به تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب	توانایی لازم برای جمله‌سازی را دارم.
☐	☐	☐	☐	متن را به خوبی می‌خوانم و در نوشته‌ها از علائم نگارشی استفاده می‌کنم.
☐	☐	☐	☐	با واژگانی که با من آشنا شدم و می‌توانم معنی آن‌ها را بنویسم.
☐	☐	☐	☐	حالت‌های مختلف انجام کار را در اگر فهمم و می‌توانم در جمله‌ها و داستان‌ها استفاده کنم.
☐	☐	☐	☐	در زیبا نویسی مهارت پیدا کرده‌ام.

